

Ljusförroreningar

Kan ljus vara skadligt? Ja, för vissa organismer är det faktiskt så. Nattaktiva insekter och fladdermöss blir förvirrade när de inte kan skilja natt från dag. Därför talar vi idag om ljusförroreningar.

I mer än 3 miljarder år har livet funnits på jorden och anpassats efter ljusets skiftningar och cykler. Vi människor är utpräglade dagdjur och i skymningsljuset förbereder vi oss för vila. Andra djur och växter kommer istället till liv när solen närmar sig horisonten. Sländor dansar i kvällsljuset, nattfjärilar vaknar till och fladdermöss ger sig ut på jakt.

Idag belyser vi människor naturen även på natten. Det gör vi av olika anledningar, som att skapa trygghet eller av estetiska skäl. Vill man ha tätt men begränsa påverkan på fladdermöss och andra djur finns några knep:

- Välj låga armaturer så att mindre mängd ljus sprids uppåt.
- Skärma av och rikta lamporna bort från vattenmiljöer, skogsbryn och andra områden som är viktiga för djur och växter.

- Använd lampor med varmare (rödare) ljus då de lockar färre insekter och härmar skymningen bättre än kallt, vitt ljus.
- Använd timers och rörelsedetektorer.
- Släck lampor under perioden april–oktober när djurlivet är som mest aktivt.

”Jag bor gärna på kyrkvindar”

Fladdermusarten brunlångöra *Plecotus auritus* bor gärna på kyrkvindar eller i kyrktorn. Arten har minskat i antal sedan 1980-talet och anledningen anses vara fasadbelysning av kyrkväggar. Mörkret är deras trygghet, då är de skyddade från rovfåglar. Men är det ljus håller de sig hemma och svälter.

Två tredjedelar av Sveriges ryggradslösa djurarter, inklusive insekter, är nattaktiva. De kan därför påverkas negativt av ljus på natten.

”Vi vandrar under våra låga konstgjorda ljus utan att se att vi går under ändlösa rymder. Vi kan därför inte rätt beräkna vår längd; vi återger vår besvikelse över vår meningslösa existens.” Martin Lönnebo